

Oslo, 23. august, 2023

Til
Byrådsavdeling for miljø og samferdsel
Oslo kommune

Kopi til
Byrådsavdelingen for næring og eierskap,
Byrådsavdelingen for kultur, idrett og frivillighet
Partigruppene i bystyret

Bekymring for Huken - blir reguleringsplanen fulgt opp etter intensjonene slik at tiltakene kommer allmenheten, naturen, friluftslivet og idretten til gode?

Sammendrag

- Huken-området ligger i sin helhet i Marka, og markaloven gjelder for området.
- Detaljregulering og reguleringsbestemmelser ble vedtatt av bystyret 18.12.2019, sak 434, og stadfestet i henhold til markaloven av Klima- og miljødepartementet i vedtak av 16.06.2020.
- Reguleringsplanens hensikt: "Formålet med planen er å åpne Huken-området for allmenheten, etablere et grøntområde, og tilrettelegge for kultur-, natur- og idrettsopplevelser"
- Reguleringsbestemmelsene om fremmede arter og åpning av Aurevannsbekken er det som først og fremst opptar organisasjonene som står bak brevet. Viktige problemstillinger rundt disse temaene tas opp.
- Fremmede arter: Det tas bl.a. opp at Oslo kommune selv ikke har gjort nødvendige tiltak for å hindre/unngå import av fremmede arter i forbindelse med innkjøring av enorme masser. Dette har ført til at et stort antall av ulike fremmede arter har etablert seg i området. I tillegg er vi bekymret for at disse artene vil øke sterkt i antall og spre seg ukontrollert. Et flott skogsområde står tett inntil reguleringsområdet, og flere av artene er i stand til å spre seg inn i skogen. Jo lenger tid det går før Bymiljøetaten (BYM) setter i gang tiltakene for å bli kvitt de fremmede artene, desto større blir risikoen for at man ikke lykkes, og desto lenger tid vil det ta. BYM antyder at det vil ta uansett vil ta 8 - 10 år.
- Forslag om Huken som arena for storkonserter med opp mot 50 000 tilskuere vil få store konsekvenser dersom det virkelig blir vedtatt:
 - Dette er sterkt i strid med gjeldende reguleringsplan, som overhodet ikke tar høyde for sikkerheten med slike dimensjoner. Underveis i prosessen ble konserter opp mot 10 000 tilskuere diskutert (med utgangspunkt i Granittrøck, som ikke lenger eksisterer). Reguleringsplanen tar heller ikke høyde for sikkerheten med dette antallet. Nødvendige

sikkerhetstiltak knyttet til store menneskemengder vil uansett gi svært høye ekstrakostnader.

- Markaloven gjelder i reguleringsområdet. Kulturopplevelser er ikke en del av markalovens formål, men ble innlemmet som formål i reguleringsplanen (Huken-området for allmennheten). Dersom begrepet kulturopplevelser utvides til å omfatte storkonserter med opp mot 50 000 tilskuere, mener vi at "kulturformålet" som er behandlet i reguleringsplanen og i stadfestelsesbrevet fra departementet er brutt. Markaloven står etter vår mening i fare dersom man går videre med disse planene.
- Millionene ruller allerede ut til konsulentselskap som har fått i oppdrag å utrede spørsmålet om arena for storkonserter i Huken. Vi har fått kjennskap til at et slikt tiltak vil kreve at søndre Huken, der Aurevannsbekken skal åpnes, må gjøres om til parkeringsplass for trailere og busser i forbindelse med konserter. Dette vil bryte tvert med gjeldende reguleringsplan. Planen må i så fall kanselleres i sin helhet og en ny reguleringsprosess må startes.
- Åpning av Aurevannsbekken er en av de viktigste tiltakene for allmenheten, naturen og friluftslivet i gjeldende reguleringsplan, men står som nevnt i fare dersom forslag om arena for storkonsert videreføres.

Organisasjonene krever at arbeidet for Huken som arena for storkonserter stanses, og at kommunens ressurser settes inn på å følge opp og gjennomføre vedtatt reguleringsplan. Ettersom BYM ikke heller i år har startet nødvendige tiltak mot fremmede arter, krever vi at BYM følger sin egen tiltaksplan mot fremmede arter i området fra vår/sommer 2024.

Kort historikk om Huken pukkverk fra 2005 til avvikling av driften

I 2005 kunngjorde Oslo Vei planer om utvidelse av Huken pukkverk flere hundre meter videre innover i Lillomarka. Aksjonsgruppa "Stopp Huken - Vern Marka" ble raskt etablert og jobbet iherdig i mange år for å stoppe utvidelsesplanene og avvikle driften. Allerede 17. november 2010 gjorde Oslo bystyre et vedtak der Byrådet ble bedt om å *"igangsette et prosjekt i samarbeid med lokale organisasjoner og bydel Grorud om etterbruk av Huken pukk- og asfaltverk. Det skal særlig vurderes hvordan området kan bidra til gode natur-, kultur og idrettsopplevelser."* Oslo Vei fortsatte driften, i en lang periode med stein som ble fraktet inn i Huken fra og gjorde iherdige forsøk på omkamp, inntil de i desember 2012 slo seg selv konkurs. Alle trodde da at driften ganske snart ville avvikles, men bostyret valgte dessverre å fortsette driften som varte til en gang i 2018.

Viktige problemstillinger

Det er flere problemstillinger som i verste fall vil kunne hindre flere formål og viktige tiltak i gjeldende reguleringsplan for Huken i å bli gjennomført. I verste fall vil en ny ide fra KIF kunne omkalfatre gjeldende reguleringsplan slik at det må settes i gang en ny behandling og reguleringsprosess, noe som vil hindre utvikling av området i mange år. Dette gjelder særlig dersom byrådet går videre med forslaget om Huken som arena for storkonserter. I tillegg til ny reguleringsprosess, er det stor sannsynlighet for at markaloven/markagrensa må endres, med de konsekvensene det kan få. Mer om dette senere.

Uansett hva slags aktiviteter som planlegges i Huken, vil bekjempelse av fremmede arter (tidligere "svartelistede arter") måtte gjennomføres før man begynner å gjennomføre planene, f.eks. skitraseer, turveier.

Fremmede (uønskede/svartelistede) arter

I reguleringsbestemmelsene for Huken (datert 10.03.2021) er det to punkter som omhandler fremmede arter:

1.5 Etablering av vegetasjon:

"... Eventuelle masser som tilføres skal være fri for fremmede arter og annet rotugress. Ved søknad om rammetillatelse skal det dokumenteres hvordan vegetasjon skal etableres, plantevalg og plantematerialets opphav. Det skal videre redegjøres for jordmassenes opphav, oppbygning av jordvolum med dybder, sammensetning og evt. risiko for innhold av fremmede arter/rotugress. Som grunnlag for en vurdering av behovet for tilføring av nye masser skal det tas prøver av jordprofiler i områder der vegetasjon skal etableres."

1.6 Fremmede arter:

"Før det gis igangsettingstillatelse skal det være utarbeidet en tiltaksplan mot fremmede arter. Planen skal spesifisere tiltak som er egnet for å fjerne fremmede arter som kan utgjøre en økologisk risiko og skjøtselstiltak i driftsfasen som medfører at disse ikke etablerer seg i anlegget. Planen skal godkjennes av Bymiljøetaten. Bymiljøetatens rutiner for håndtering av masser skal følges."

Det er en kjent sak, og erkjent av Oslo kommune, at fremmede arter i Lillomarka arena og Huken-området er et stort, og tiltakende, problem. Bymiljøetaten opplyser om at det kan bli vanskelig å få bukt med problemet fullt og helt. I Biofokus rapport 2022-102 om fremmede arter i Huken, bestilt av BYM, skriver Biofokus bl.a:

"Status for forekomst av fremmede arter i Huken pukkverk og Lillomarka arena har over år blitt mer og mer negativ. Selv om det drives noe bekjempelse, særlig innenfor Lillomarka arena, har det totale arealet med fremmede arter økt siste 5 år. Byårets intensjoner og den konkrete tiltaksplanen som ble laget i 2015 (Vedlegg 3 og 4) er i liten grad fulgt opp. Store mengder antatt rene masser som ble tilført pukkverket 2018-20 ser ut til å ha inneholdt flere fremmede arter og det har vært et stort spredningstrykk fra områdene rundt pukkverket, inkludert Lillomarka arena. Fasiten er at en svært stor del av Huken pukkverk er bevokest med fremmede karplantearter per 2022." (kap. 4.1 Tiltaksplan for fremmede arter, side 19).

og

"Sanering og bekjempelse av fremmede arter vil i en periode fremover måtte ha forrang foran andre mål om mål ikke kan oppfylles parallelt." (kap. 4.4 Mål og tiltak, side 23).

Representanter for BYM har overfor oss sagt at en slik periode med bekjempelse vil kunne vare i 8 - 10 år ettersom den eneste overkommelige metoden er å slå plantene med slåmaskin før de blomstrer bærer frø. Dette vil hindre frøspredning, men ikke rotspredning. For å hindre rotspredning må man enten grave opp (mest mulig av) røttene som er svært ressurskrevende, eller slå plantene over flere år.

I brev av 26.11.2015 fra BYM til EBY, med tittel "Anbefalte tiltak mot svartelistede arter i Huken pukkverk", kan vi lese: "Vi viser til befaringsrapport med EBY ved Steinar Sidselrud i Huken pukkverk 27.08.2015, der det ble avtalt at Bymiljøetaten skulle utarbeide notat med anbefalte bekjempelsestiltak, for å hindre at svartelistede arter etablerer seg i sikringskråningene."

Det nevnte notatet lå som vedlegg til brevet og hadde tittelen "Forslag til tiltak mot svartelistede arter i og ved Huken pukkverk." Her står det forholdsvis detaljert om kartlegging og bekjempelse (tidsperioder og metoder). Først i 2018 ble Huken pukkverk endelig avviklet, men sikring av de stupbratte sidene øst og nord i bruddet, med ulike masser utenfra, hadde allerede kommet godt i gang (se foto tatt 13.08.2015). Tilkjøringen av masser startet allerede i 2015, ikke i 2018 slik det står i Biofokus rapport 2022-102). Det var disse sikringskråningene i Huken, i tillegg til området for Lillomarka arena, BYMs anbefalte bekjempelsestiltak var beregnet for.

Her er det imidlertid skjult et aldri så lite paradoks. BYMs tiltak dreier seg kun om bekjempelsestiltak for å hindre at svartelistede arter etablerer seg i sikringskråningene, men ingenting om tiltak for å sikre at massene som ble kjørt inn i Huken ikke skulle inneholde fremmede arter, i form av frø, røtter eller andre planterester. **Dessverre ser det ut til at det er dette som i stor grad har skjedd, for bl.a. i sikringskråningene i Huken har det dukket opp utallige nye fremmede arter som ikke var etablert i Lillomarka arena-området (gjelder f.eks. Japanpestrot/Petasites japonicus, kategori høy risiko).** Ref. Biofokus rapport 2022-102.

Det er god grunn til å stille spørsmål om Oslo kommune har fulgt opp BYMs forslag til tiltak i og ved Huken for å få bukt med den enorme mengden med fremmede arter (både mht. antall arter og antall eksemplarer) som befinner seg i Huken og Lillomarka arena. For oss ser det ikke ut til at noe er blitt gjort, eller blir gjort, i Huken. Snarere tvert imot er det i dag tiltak i gang i Huken for å sikre skråningene i øst ytterligere, og for å legge til rette for "midlertidig" skitrasé langs skråningen i øst. Det er lagt duk under noen av massene, men de nye sikringsmassene blir bare lagt rett oppå de gamle massene som hittil har utgjort sikringskråninger, uten at det er gjort noe tiltak for å fjerne fremmede arter (ref sone 4 i Biofokus rapport 2022-102).

På denne bakgrunnen ønsker vi å stille følgende spørsmål:

- 1) Ble det gjort tiltak for å hindre innkjøring av fremmede arter mellom 2015 og 2020?
- 2) Er det hittil gjort tiltak for å bekjempe fremmede arter i Huken (vi kjenner til at det er gjort en del i Lillomarka arena)?
- 3) Er det foretatt tilstrekkelig kartlegging av fremmede arter i sikringskråningene i øst før de nye tilkjørte massene legges oppå?
- 4) Er de nye massene som er blitt kjørt inn og fortsatt kjøres inn i Huken sikret slik at de er fri for fremmede arter?

Forslag om Huken som arena for storkonserter - Gjenåpning av Aurevannsbekken

Gjenåpning av Aurevannsbekken er et av de viktigste formålene/tiltakene for å gjøre Huken-området attraktivt for befolkningen. En gjenåpning vil utgjøre en enorm kontrast til den lange triste perioden med pukkverkvirksomhet, asfaltproduksjon og enorm tungtrafikk på boligveiene. Mange gleder seg over at gjenåpningen står så krystallklart som et av formålene med reguleringsplanen, og ser fram til virkeliggjøring av den. Reguleringsbestemmelsene for Huken (datert 10.03.2021) omhandler gjenåpning i følgende punkter:

4.2.2 *“Friområde 1 skal være offentlig. Innenfor friområde 1 skal Aurevannsbekken gjenåpnes og vannspeil/dam med sandstrand etableres.”*

og

“13 Rekkefølge i tid

Før Aurevannsbekken åpnes og vannspeil/dam etableres skal eksisterende rensedam for asfaltdeponiet flyttes til friområde 2. Før det gis rammetillatelse for disse tiltakene må fylkesmannen kontaktes for vurdering av rensbehov og godkjenning av eventuell ny renseløsning.

14 Før igangsettingstillatelse

Før det gis igangsettingstillatelse til tiltak i friområde 1 skal Aurevannsbekken gjenåpnes og vannspeil/dam være etablert.”

I det vedtatte planforslaget side 57 omtales bekkeåpningen slik:

Gjenåpning av bekk og etablering av bebyggelse. De mest varige tiltakene i planforslaget er gjenåpning av Aurevannsbekken og eventuell etablering av bebyggelse. Dette er tiltak som vurderes som nøkkelelementer for å oppnå planens intensjon om å tilrettelegge Huken for kultur-, natur og idrettsopplevelser. Aurevannsbekken og tilhørende vannspeil vil tilføre området rekreasjonsverdier og bebyggelsen skal tjene områdets funksjon som friområde.

I Oslo kommunes framstilling av saken overfor departementet (KLI) sies det i klartekst:

“Planforslaget sikrer at Aurevannsbekken gjenåpnes”.

Det har allerede skjedd mye positivt mht denne viktige delen av reguleringsplanen.

- BYM har invitert interesseorganisasjoner til å delta i en referansegruppe slik at lokale krefter kan komme med ideer og følge med på det som skjer med gjenåpningen. Dette er vi svært glade for, og vil utgjøre en vinn-vinn-situasjon.
- BYM har engasjert Multiconsult til å gjøre nødvendige undersøkelser og lage en mulighetsstudie, noe som allerede er utført.
- Bystyret har bevilget kr. 3 millioner ekstra som skal benyttes til å lage en detaljert plan for gjenåpningen.

Før sommeren ble det kjent at byråd for Kultur, idrett og frivillighet (KIF), Omar Samy Gamal var over seg av begeistring da han var på befaring i Huken, på utkikk etter mulige steder for storkonserter. På siste møte i referansegruppa kom det en svært trist beskjed fra BYMs representant. På bestilling fra KIF jobber Arrangementskontoret hos KUL med en utredning av Huken som arena for store konserter, med kapasitet på opp mot 40000 – 50 000 publikummere.

Vi har også fått innsyn i det som kalles et avklaringsbrev, fra BYM til byrådsavdeling for miljø og samferdsel (MOS), der Huken som konsertarena er ett av temaene. Her skriver BYM bl.a:

“Utredningen skal sluttføres i 2023, og BYMs prosjektleder for Huken er i dialog med Arrangementskontoret i forbindelse med utredningsarbeidet. Per dags dato ser det ut til at dersom Huken skal bli en arena for store konserter, må sørbruddet i Huken tilrettelegges for det formålet, til blant annet parkering av trailere og busser, lagring og bygg. Dette kommer i direkte konflikt med en gjenåpning av Aurevannsbekken.

Med bakgrunn i denne målkonflikten for sørbruddet i Huken er det nødvendig med en avklaring om hvorvidt planleggingen av bekkeåpning skal fortsette, eller om arbeidet skal stilles i bero i påvente av Arrangementskontorets utredning om konsertarena. Fordi en konsertarena ikke er forenlig med bekkeåpning stiller vi planleggingsarbeidet i bero i påvente av en avklaring."

KIF har tydeligvis ikke brydd seg med å gjøre en selvstendig vurdering av alle hindringene som ligger i veien for en videreføring av denne ideen, og heller ikke av mulige konsekvenser. Isteden har de satt i gang et eksternt konsulentselskap for å utrede, og millionene er antakelig allerede på vei ut av KIFs pengekasse til dette formålet.

I motsetning til denne flyktige ideen om Huken som arena for storkonserter med et publikum på opp til 50000, er gjeldende reguleringsplan og gjenåpning av Aurevannsbekken sterkt forankret:

- Reguleringsplanen for Huken er vedtatt i bystyret og stadfestet av departementet.
- Selv om kulturarrangementer ikke er et formål ved markaloven, åpner reguleringsplanen for midlertidige kulturarrangementer. Det er ikke satt en konkret publikumsbegrensning i reguleringsbestemmelsene, men i ROS-analysen (utført av asplan viak) er Granitrock nevnt som et mulig arrangement. Dette er et arrangement som på det meste har hatt opp mot 10000 tilskuere (detaljer nedenfor). Nå snakker KIF om helt andre dimensjoner som vil sette markaloven i fare.

Hindringer og konsekvenser knyttet til videreføring av ideen om storkonsertarena

Vi ønsker med dette å ta opp noen åpenbare hindringer for denne ideen, og noen konsekvenser ved å videreføre ideen om Huken som arena for storkonserter. Gjeldende reguleringsplan gir ikke mulighet for storkonserter for opptil 50000 publikummere, av flere årsaker. Dette underbygges klart og tydelig i konklusjonene i ROS-analysen. I tillegg vil markalovens formålsparagraf hindre slike enorme arrangementer i Marka.

Aurevannsbekken

Dersom gjenåpning av Aurevannsbekken forsvinner som formål til fordel for parkering av trailere og busser, lagring og bygg, vil det ikke være tvil om at dette vil være et eklatant brudd på den gjeldende reguleringsplanen. Dersom ideen videreføres, må det føre til en helt ny reguleringsprosess, noe som trolig vil ta mange nye år.

Rømningsveier og publikumskapasitet:

ROS-analysen konkluderer med følgende (DSB = Direktoratet for sikkerhet og beredskap):

"Vurdert opp mot føringer fra DSB oppfyller ikke planforslaget grunnleggende krav til gjennomføring av arrangementer. Hovedårsakene til dette er for liten kapasitet på kjøreveien fra Ammerudveien og tunnelen for publikum, samt at det ikke finnes en atkomst for utrykningskjøretøy som er uavhengig av publikumstatkomsten. Disse forholdene er det utfordrende å løse i planforslaget uten at dette kommer i konflikt med planens hensikt og intensjon.

Dersom ett eller flere av tiltakene foreslått i kapittel 5 gjennomføres, vil dette kunne sikre nødvendige tilpasninger slik at Huken kan benyttes som arena for arrangementer på størrelse med Granitrock. Konsekvensene av foreslåtte tiltak må imidlertid vurderes opp mot planens

intensjon om å begrense andelen arealkrevende veianlegg i Huken, fordi arealet er avsatt til grønnstruktur i kommuneplanens arealdel og ligger innenfor Markagrensa.

En eventuell tilpasning må begrunnes i at det foreligger et tilstrekkelig stort behov for å kunne benytte Huken som arena for arrangementer av en slik størrelse.”

Dette er etter vår mening klar tale. På denne bakgrunnen er det åpenbart at gjeldende regulering til nød kan tillate arrangementer på størrelse med Granittrock (opp mot 10000), vel å merke dersom ekstra tiltak gjennomføres (ref. f.eks. pkt. 11 Bestemmelsesområde #3 i reguleringsbestemmelsene: *“Tunnelen kan utvides til totalt 9 meters bredde.”* Dette er langt fra arrangementer av en slik dimensjon som KIF legger opp til i den pågående utredningen (fem ganger så mange publikummere, opp til 50000). En eventuell tilrettelegging for slike arrangementer vil åpenbart få svært store konsekvenser for dagens og vil med stor sannsynlighet bli stoppet. Om det videreføres må det startes en helt ny reguleringsprosess som vil omkalfatre dagens plane fullstendig.

Markaloven

Markalovens formålsparagraf lyder slik:

“Formålet med loven er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett. Loven skal sikre Markas grenser og bevare et rikt og variert landskap og natur- og kulturmiljø med kulturminner.”

Kultur er altså ikke et formål i markaloven, men kulturformål er i Huken godkjent av departementet, som skriver i sitt stadfestelsesbrev:

“Selv om det er elementer i reguleringsplanen som ikke er direkte hjemlet i markaloven, som kulturformål og forsamlingslokale, mener departementet at dette, som en del av en helhetlig plan, ikke er i strid med markaloven. Departementet legger til grunn at området som helhet vil fungere som et friområde, og at bygging av sceneanlegg og andre tiltak planen åpner for, ikke vil endre dette. Departementet kan ikke se at planen åpner for tiltak som vil svekke muligheten for friluftsliv, idrett eller naturopplevelse i området eller være direkte i motstrid med markaloven og dens formål.”

og

“Det er et vesentlig moment for departementet i denne saken at den gjelder et område som ligger i ytterkanten av markagrensen og som frem til nå har vært helt utilgjengelig for allmennheten, og som per i dag er uten naturverdier. Tiltakene innebærer ingen nye naturinngrep og legger ikke beslag på nye arealer. Et annet vesentlig moment er at planforslaget i sin helhet tilgodeser allmennheten gjennom å etablere et friområde der det skal tilrettelegges for natur-, kultur- og idrettsopplevelser.”

Departementet bruker naturligvis reguleringsplanen som underlag for sine synspunkter. Reguleringsplanen og ROS-analysen omhandler arrangementer med opp mot 10000 mennesker til stede. Dersom dette utvides til 50000, har vi en klar formening om at “kulturformålet” som er behandlet i reguleringsplanen og i stadfestelsesbrevet fra departementet er brutt.

Vår konklusjon med tanke på Huken som arena for storkonserter

Dersom gjenåpning av Aurevannsbekken ikke gjennomføres p.g.a. en eventuell videreføring av ideen om Huken som arena for storkonserter, vil dette i seg selv være tilstrekkelig grunn til å gå tilbake til start, dvs. å starte en helt ny reguleringsprosess. Dette til tross for at en god del kostnader allerede har gått med, bl.a. for å berede grunnen for gjenåpning av Aurevannsbekken, sikring av fjellssidene og tilrettelegging for skitrasé mellom Lillomarka arena og Huken.

Som behandlet ovenfor er det i gjeldende reguleringsplan snakk om arrangementer som etter er begrenset til et visst antall publikummere, nærmere bestemt opp mot 10000. Ideen om storkonserter med opptil 50000 mennesker må derfor kunne oppfattes som en ekstrem og uholdbar aktivitet i Marka som markaloven umulig kan hjemle for. Dersom ideen videreføres av byrådsavdelingen (KIF), går vi ut fra at prosessen stoppes av Byrådet, bystyret eller departementet. Dersom ideen mot all formodning tillates videreført, er vår klare oppfatning at dette må innebære en helt ny behandling og en helt ny reguleringsprosess. I tillegg er det stor sannsynlighet for at markaloven/markagrensa må endres (markagrensa ligger som en del av selve loven), med de konsekvensene det kan få. En slik prosess vil kunne ta flere år og ødelegge for alle de mulighetene som ligger i den gjeldende reguleringsplanen.

Til slutt vil vi påpeke at gjennomføring av nødvendig tilrettelegging for storkonserter med stor sannsynlighet vil føre til svært store ekstrakostnader.

Oslo, 23. august, 2023

Lillomarkas Venner
Heidi Trøen
styremedlem
heiditr@online.no

Naturvernforbundet i Groruddalen
Helge Braathen
styreleder
helgebra@gmail.com

Groruddalen miljøforum
Torstein Winger
styreleder
torstein.winger@gmail.com

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
Nikolai Norman
styreleder
nikolainorman@gmail.com